PROJEKT UDENFOR

Social- og Boligministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

22. juli 2026

Høring over Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om euforiserende stoffer (Gennemførelse af værdighedsreformen)

Social- og Boligministeriet har ved e-mail af 29. juni 2026 anmodet om Projekt Udenfors eventuelle bemærkninger til lovforslag om ændring af lov om social service mv. (Gennemførelse af værdighedsreformen).

Sammenfatning
Det er Projekt Udenfors opfattelse, at forslaget til gennemførelse af Værdighedsreformen fremmer en individ- og helhedsorienteret tilgang til mennesker i udsathed. Det er en målsætning, som Projekt Udenfor støtter. Det er imidlertid Projekt Udenfors opfattelse, at lovforslaget indeholder en række uhensigtsmæssige begrænsninger. Det gælder fx afgrænsning af målgruppen for forsøgsordningen "Borger i Danmark". Efter det nuværende forslag vil mennesker i gadehjemløshed uden "stof/alkoholmisbrug" eller uden diagnose om psykisk lidelse være udelukket fra forsøgsordningen. Denne begrænsning er ikke i tråd med Værdighedsreformens målsætning. Tilsvarende gælder forslaget om, at beslutninger vedrørende adgang til Gadens Huse/Mobile udsatte-enheder samt adgang til forsøgsordningen ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Projekt Udenfors bemærkninger
Indledningsvist kan Projekt Udenfor bakke op om reformens formål om at skabe værdighed for mennesker i udsatte livssituationer gennem helhedsorienteret støtte. Hensigten er, at socialt udsatte mennesker skal kunne møde op ét sted - at der er én dør ind til den hjælp og støtte, man har brug for. Det er i tråd med Projekt Udenfors egen målsætning om at forbedre forhold for mennesker i gadehjemløshed, og som ofte ikke benytter eksisterende velfærdstilbud.

Målgruppen for Gadens Huse og mobile udsatte-enheder
Gadens Huse og de mobile udsatte-enheder (GH og MUE) skal fungere som en indgang til hjælp og støtte, hvor indsatser til udsatte borgere er samlet ét sted med henblik på at lette adgangen og sikre

Projekt Udenfor | Fiolstræde 44, 3.tv, 1171 København K | udenfor.dk | pju@udenfor.dk | +45 5354 4882

en integreret og helhedsorienteret hjælp og støtte. I GH og MUE vil der være en bred vifte af indsatser samlet ét sted, og samtidig vil de fungere som bindeled til mere specialiseret hjælp.

Forslaget til Serviceloven § 111 c, stk. 2 indebærer, at det er den enkelte leder af GH og MUE, eller en medarbejder på bemyndigelse fra lederen, der træffer afgørelse om, hvorvidt en borger er i målgruppen og derved kan få adgang til GH og MUE. En borger, som afvises, kan ikke påklage denne afgørelse, jfr. forslag til Serviceloven § 111 c, stk. 3. Målgruppen for GH og MUE er efter forslag til Serviceloven § 111 c, stk. 1 "de mest udsatte borgere", men er herudover ikke nærmere defineret eller beskrevet i lovforslaget eller bemærkningerne. Det er Projekt Udenfors opfattelse, at koblingen mellem den manglende afgrænsning af målgruppen for GH og MUE og den manglende klagemulighed over en afvisning indebærer en risiko for uforudsigelige individuelle beslutninger og en uigennemsigtighed i forhold til hvem, der kan få adgang til hjælp. Herudover er det Projekt Udenfors bekymring, at den foreslåede regulering vil indebære konkrete afvisningssituationer, hvor mennesker i udsathed ikke behandles som mennesker med rettigheder og værdighed, som reformen tilsigter.

Projekt Udenfor anbefaler derfor, at
- Regeringen sikrer en beskrivelse af målgruppen for GH og MUE
- Regeringen ændrer Serviceloven § 111 c, stk. 3. og etablerer klageadgang over konkrete afgørelser om afvisning til GH og MUE.

Målgruppen for forsøgsordningen – "Borger i Danmark"
Målgruppen for forsøgsordningen om udvalgte indsatser omfatter efter forslaget til Retssikkerhedsloven § 9 e, stk. 3, stk. 1 borgere, der ikke er i ordinær beskæftigelse, og som opfylder to ud af tre kriterier om 1) hjemløshed, 2) stof- eller alkoholmisbrug eller 3) psykisk lidelse. Vurderingen af, hvorvidt en borger opfylder kriterierne vil ifølge bemærkningerne altid skulle bero på en konkret, individuel vurdering. Det fremgår imidlertid ikke, hvordan et såkaldt "misbrug" af stoffer eller alkohol defineres, ligesom det ikke fremgår, om man skal have en diagnose på en psykisk lidelse for at være omfattet af målgruppen. Begge forhold indebærer risiko for uforudsigelig og uigennemsigtig praksis.

Herudover er det efter Projekt Udenfors opfattelse problematisk, at to ud af disse tre kriterier **skal** være opfyldt. Der er flere blandt Projekt Udenfors brugere, der har levet på gaden i årevis uden hverken et "stof- eller alkoholmisbrug," og som aldrig har fået en diagnose på en psykisk lidelse – også selvom de kæmper med svær psykisk sygdom.[1] Målgruppens afgrænsning indebærer derfor en risiko for, at der er mennesker i gadehjemløshed, som kæmper med flere og svære problematikker, der vil falde uden for værdighedsreformen. Det er ikke i tråd med reformens målsætning.

Projekt Udenfor anbefaler derfor, at
- Regeringen ændrer målgruppebestemmelsen i forslaget til Retssikkerhedslov 9 e, stk. 3, så kriterium 1) kan stå alene. Det bør være tilstrækkeligt for at blive omfattet af forsøgsordningen, at et menneske lever i gadehjemløshed.

[1] Projekt Udenfor (2026): *Ingen skal overlades alene,* side 15 i Forbundet: Hjemløshed i sammenhæng - Årsberetning 2025.

Projekt Udenfor | Fiolstræde 44, 3.tv, 1171 København K | udenfor.dk | pju@udenfor.dk | +45 5354 4882

I kommuner, som har etableret GH og MUE, kan kommunalbestyrelsen efter forslaget til Retssikkerhedslov § 9 c, stk. 1 som forsøgsordning træffe afgørelse om særlige indsatser til borgere, der opsøger det pågældende GH og MUE, også selvom borgerne har en anden handlekommune. Kommunalbestyrelsen træffer også afgørelse om, hvorvidt en borger er i målgruppen for de udvalgte indsatser, efter den foreslåede Retssikkerhedslov § 9 e, stk. 4, jfr. stk. 3. Selvom lederen af et GH eller en MUE har vurderet, at en konkret borger kan få adgang, kan en kommunalbestyrelse således beslutte, at borgeren ikke er omfattet af forsøgsordningen med udvalgte indsatser. Forslaget til Retssikkerhedslov § 9 e, stk. 5 indebærer, at en sådan afgørelse af hvorvidt en person er omfattet af målgruppen for forsøgsordningen ikke kan påklages. Det er efter Projekt Udenfors opfattelse principielt problematisk, at afvisninger til forsøgsordningen ikke kan påklages. Det vil være i overensstemmelse med grundtanken i Værdighedsreformen om ret før pligt og om respekt for det enkelte menneskes værdighed, at man kan klage over disse afgørelser. Projekt Udenfor mener, at man skal kunne klage over afvisning på samme måde, som man kan klage over afgørelser om konkrete indsatser efter forsøgsordningen, jf. de almindelige regler i Retssikkerhedslovens kapitel 10.

Projekt Udenfor anbefaler derfor, at

- Regeringen ændrer forslaget til Retssikkerhedslov 9 e, stk. 5, jfr. stk. 3, så der sikres klageadgang over kommunalbestyrelsens beslutning om, hvorvidt et menneske er omfattet af forsøgsordningen.

Indsatser efter forsøgsordningen

Udkastet til Retssikkerhedsloven § 9 e, stk. 2 giver GH og MOU mulighed for at træffe afgørelser om akut og midlertidig hjælp på trods af, at de ikke er handlekommune for den pågældende borger. De akutte og midlertidige indsatser, som der kan træffes afgørelse om selvom borgeren har en anden handlekommune, fremgår af forslag til Retssikkerhedsloven § 9 e, stk. 2. Indsatserne efter forsøgsordningen omfatter hverken adgang til overnatningstilbud eller henvisning til botilbud, som de mest udsatte borgere ofte har brug for. Hvis GH og MOU skal leve op til sin målsætning om at hjælpe de allermest udsatte, der lever på gaden i Danmark, er det efter Projekt Udenfors overbevisning afgørende, at forsøgsordningen som minimum indeholder overnatningstilbud. Herudover er det Projekt Udenfors erfaring, at mennesker i gadehjemløshed har komplekse sociale problemer og derfor har behov for langsigtede og stabile indsatser udover den akutte og midlertidige hjælp.

Projekt Udenfor anbefaler derfor, at

- Regeringen supplerer forslaget til Retssikkerhedsloven § 9 e, stk. 2 om mulige indsatser, så mennesker i hjemløshed sikres en ret til overnatning.
- Regeringen ændrer forslaget til Retssikkerhedslov 9 e, stk. 2, så forsøgsordningen også kommer til at rumme mere længerevarende indsatser såsom midlertidige botilbud og en housing first indsats.

Sikring af "Borger i Danmark" i hele landet

En menneskerettighedsbaseret tilgang til hjemløshed indebærer, at mennesker i hjemløshed ikke blot ses som modtagere af hjælp, men som borgere med ret til værdighed, selvbestemmelse og deltagelse. Det kan handle om alt fra overnatning, mad, sundhedsfaglig hjælp og bolig. Der er ikke tale om hjælp

Projekt Udenfor | Fiolstræde 44, 3.tv, 1171 København K | udenfor.dk | pju@udenfor.dk | +45 5354 4882

på baggrund af medlidenhed – men om rettigheder.[2] Eftersom det er frivilligt efter forslaget til Servicelov §111 c, stk. 1., om kommunerne vil oprette GH og MOU, er Projekt Udenfor bekymret for, hvordan rettighederne sikres i hele landet, herunder i de kommuner, hvor tilbuddene ikke etableres.

Projekt Udenfor anbefaler derfor, at

- Regeringen sikrer en menneskerettighedsbaseret indsats ved, at MUE tilsammen dækker samtlige af de kommuner, som ikke er dækket af GH.

Krav om lovligt ophold begrænser målgruppen

Servicelovens krav om lovligt ophold indebærer, at en gruppe af de mest udsatte mennesker i hjemløshed vil blive afvist fra GH og MUE. Det handler om uregistrerede og hjemløse migranter, herunder EU-borgere, som opholder sig i Danmark. Der er ingen permanente tilbud til denne målgruppe, hvilket skubber til deres udsathed og har uhensigtsmæssige helbredsmæssige konsekvenser, som igen medfører større risiko for, at de hænger fast i gadehjemløshed i Danmark. Manglen på tilstrækkelige tilbud, og en generel underfinansiering af eksisterende tilbud, til denne målgruppe indebærer udfordringer for socialarbejdere, sundhedsarbejdere og frivillige i både hjælpeorganisationer og i det danske velfærdssystem, hvilket Projekt Udenfor har dokumenteret i rapporten *Et underfinansieret kludetæppe* fra 2025.[3] Det er efter Projekt Udenfors opfattelse problematisk og kortsigtet, at Værdighedsreformen ikke forholder sig til denne problemstilling. Uregistrerede og hjemløse migranter forsvinder ikke af sig selv, og det gør behovet for helhedsorienteret hjælp til denne målgruppe heller ikke.

Projekt Udenfor anbefaler derfor, at

- Regeringen sikrer, at denne gruppe også hjælpes ud af hjemløshed. I første omgang kan Regeringen - med involvering af relevante forsknings- og civilsamfundsaktører - iværksætte en undersøgelse af, hvordan denne gruppe af mennesker i hjemløshed bedst muligt kan hjælpes ud af hjemløshed. Projekt Udenfor stiller gerne sin viden til rådighed med henblik på at udvikle langsigtede løsninger på området.

Afsluttende bemærkninger

Selvom Projekt Udenfor støtter Værdighedsreformens udgangspunkt i det enkelte individ og den helhedsorienterede tilgang til hjælp, er det vigtigt at understrege, at reformen ikke løser de overordnede udfordringer for mennesker i hjemløshed med manglen på billige og tilgængelige boliger. Den løser heller ikke udfordringerne med kontanthjælpsreformen, som blandt andet har begrænset kommunernes muligheder for at hjælpe udsatte borgere med skønsbaserede huslejetilskud. Endeligt giver Værdighedsreformen ikke løsninger på grundlæggende handle-kommune problematikker. Efter Værdighedsreformen vil en kommune med et GH eller MOU få lovhjemmel til at træffe afgørelse om en akut eller midlertidig indsats. Men det ændrer ikke ved, at den pågældende handlekommune fortsat vil have handlekommuneansvaret og finansieringsansvaret. Selvom reformen vil indføre en fast-track ordning med hurtig afgørelseskompetence i Ankestyrelsen i

[2] Projekt Udenfor, *Rettigheder – Årsberetning 2023* (2024).
[3] Anne-Sofie Maini Thorsen og Per Glad Fuglsbjerg, *Et underfinansieret kludetæppe – Hjælp til hjemløse EU-borgere i København,* Projekt Udenfor (Maj 2025).

Projekt Udenfor | Fiolstræde 44, 3.tv, 1171 København K | udenfor.dk | pju@udenfor.dk | +45 5354 4882

tilfælde af uenighed om handlekommuneansvar, så løser reformen ikke de problemer, der opstår, når en handlekommune ikke betaler for de besluttede indsatser.

Med venlig hilsen

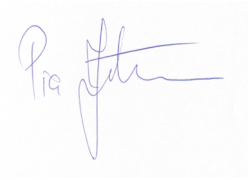

Pia Justesen
Rettighedsansvarlig, Ph.d.

Projekt Udenfor | Fiolstræde 44, 3.tv, 1171 København K | udenfor.dk | pju@udenfor.dk | +45 5354 4882